

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Prishtinë, më 29 korrik 2019
Nr. ref.:RK 1402/19

AKTVENDIM PËR PAPRANUESHMËRI

në

rastin nr. KI18/19

Parashtrues

**Organizata Joqeveritare “Asociacioni për Kulturë, Edukim dhe Arsim
AKEA”**

**Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktvendimit të Ministrisë së
Administratës Publike KSHA-OJQ/4-2018 të 25 shtatorit 2018**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Bajram Ljatifi, zëvendëskryetar
Bekim Sejdiu, gjyqtar
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, gjyqtare
Gresa Caka-Nimani, gjyqtare
Safet Hoxha, gjyqtar
Radomir Laban, gjyqtar
Remzije Istrefi-Peci, gjyqtare dhe
Nexhmi Rexhepi, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është parashtruar nga Organizata Joqeveritare “Asociacioni për Kulturë, Edukim dhe Arsim AKEA” (në tekstin e mëtejme: „OJQ AKEA”) (në tekstin e mëtejme: parashtruesi i kërkesës). Parashtruesi i kërkesës „OJQ AKEA”, sipas autorizimit të kryetarit të „OJQ AKEA”, në Gjykatë përfaqësohet nga avokatët, Arianit Koci dhe Nora H. Velu nga Prishtina.

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesi i kërkesës e konteston kushtetutshmërinë e Aktvendimit të Ministrisë së Administratës Publike (në tekstin e mëtejme: MAP) KSHA-OJQ/4-2018, të 25 shtatorit 2018.

Objekti i çështjes

3. Objekt i çështjes së kërkesës është vlerësimi i kushtetutshmërisë së vendimit të kontestuar, me të cilin pretendohet se parashtruesit të kërkesës i janë shkelur të drejtat dhe liritë e garantuara me paragrafin 2 të nenit 24 [Barazia para Ligjit], nenin 44 [Liria e Asociimit], paragrafin 3 të nenit 46 [Mbrojtja e Pronës] dhe nenin 55 [Kufizimi i të Drejtave dhe Lirive Themelore] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta), si dhe nenin 11 (Liria e tubimit dhe organizimit), nenin 14 (Ndalimi i diskriminimit) dhe neni 1 i Protokollit 1 (Mbrojtja e Pronës) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejme: KEDNJ).
4. Gjithashtu, parashtruesi në kërkesë kërkon nga Gjykata që të vendosë masë të përkohshme, duke pretenduar që *“refuzimi i kërkesës për masë të përkohshme do të rezultojë në dëm të pariparueshëm dhe se vendosja e masës së përkohshme është në interesin publik”*.

Baza juridike

5. Kërkesa bazohet në nenin 21.4 [Parimet e Përgjithshme], dhe paragrafët 1 dhe 7 të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, nenet 22 [Procedimi i kërkesës] dhe 47 [Kërkesa Individuale] të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejme: Ligji) dhe në rregullat 32 [Parashtrimi i kërkesave dhe përgjigjeve] dhe 56 [Kërkesa për masë të përkohshme] të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatën Kushtetuese

6. Më 1 shkurt 2019, parashtruesi e dorëzoi kërkesën në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata).
7. Më 6 shkurt 2019, Kryetarja e Gjykatës caktoi gjyqtaren Selvete Gërxhaliu-Krasniqi gjyqtare raportuese dhe Kolegjin shqyrtues të përbërë nga gjyqtarët: Radomir Laban (kryesues), Remzie Istrefi-Peci dhe Nexhmi Rexhepi.
8. Më 22 shkurt 2019, Gjykata njoftoi parashtruesin për regjistrimin e kërkesës dhe i dërgoi një kopje të kërkesës MAP-it.
9. Më 12 prill 2019, Gjykata e njoftoi Gjykatën Themelore dhe Gjykatën e Apelit për regjistrimin e kërkesës.
10. Më 17 prill 2019, parashtruesi i kërkesës dorëzoi në Gjykatë raportin me rekomandimet e Institucionit të Avokatit të Popullit.

11. Më 20 qershor 2019, pas shqyrtimit të raportit të gjyqtares raportuese, Kolegji shqyrtues i rekomandoi Gjykatës papranueshmërinë e kërkesës.

Përmbledhja e fakteve

12. Më 9 dhjetor 2004, parashtruesi i kërkesës ("OJQ AKEA") ishte regjistruar në institucionet e përkohshme të UNMIK-ut në Kosovë. Bazuar në statutin e "OJQ AKEA", Gjykata vëren se ai është regjistruar për kryerjen e veprimtarive të mëposhtme:

*"Promovimi dhe ruajtja e vlerave kulturore të qytetarëve;
Ruajtja dhe kultivimi i vlerave njerzore të bazuara në humanitet e solidaritet të ndërsjellë të qytetarëve;
Ngritja e nivelit edukativo-arsimor të qytetarëve në përgjithësi dhe brezit të ri në veçanti;
Forcimi i tolerancës dhe i mirëkuptimit ndërmjet qytetarëve;
Ngritja e vetëdijes së qytetarëve për dukuritë negative dhe luftimi i tyre;
Angazhimi i të rinjve në aktivitete kulturore dhe edukative;
Ndërtimi i paqes, tolerancës dhe të mirëkuptimit rinor,
Ngritja e zërit ndaj rrezikimit të vlerave civile;
Ngritja e zërit në mbrojtje nga rrezikimi i dinjitetit të personalitetit, familjes dhe shoqërisë;
Ndërtimi dhe ngritja e personit, familjes dhe shoqërisë së shëndoshë;
Aktivitet për të ndihmuar zhvillimin e OJQ-ve dhe promovimin e bashkëpunimit të ndërsjellë ndërmjet OJQ-ve të regjistruara në Kosovë;
Mbështetje për zhvillimin e demokracisë dhe shoqërisë civile dhe çdo aktivitet tjetër që është në funksion të së mirës së përbashkët".*

13. Më 11 dhjetor 2009, parashtruesi i kërkesës (OJQ "AKEA"), bëri një regjistrim të sërishëm në Ministrinë e Administratës Publike të Republikës së Kosovës, në pajtim me Ligjin e ri për Lirinë e Asociimit në Organizatat Joqeveritare nr. 03/L-134 të 25 marsit 2009.
14. Në bazë të shkresave të lëndës, rrjedh se parashtruesi i kërkesës "OJQ AKEA", i ka kryer aktivitetet e tij deri më 17 shtator 2014.

Vendimi i parë i MAP-it në lidhje me pezullimin e veprimtarisë së parashtruesit të kërkesës

15. Më 17 shtator 2014, MAP mori vendimin e parë (Pos. në nr. 06/207/2014), me të cilin pezullohet veprimtaria e "OJQ AKEA".
16. Në arsyetimin e vendimit të saj MAP, ndër të tjera, theksoi:

"Autoriteti kompetent i sigurisë paraqiti kërkesë për pezullimin e veprimtarisë së OJQ-së "Asociacioni për Kulturë, Edukim dhe Arsim (AKEA)" me numër të regj. 5110087-1, i regjistruar më 09.12.2004, kërkesa sipas nr. të protokollit 300 i datës 15.09.2014.

Kërkesa për pezullim të veprimtarisë së OJQ-ve "Asociacioni për kulturë, edukim dhe arsim - (AKEA)" me numër të regjistrimit 511087 - 1 të

regjistruar më 09.12.2004 bazohet në informatat e institucioneve përkatëse të sigurisë se ekziston dyshimi i bazuar se veprimtaria e OJQ-së "Asociacioni për Kulturë Arsim dhe Edukim (AKEA) nuk përkon me rendin juridik dhe Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe me të drejtën ndërkombëtare dhe rrjedhimisht ka shkelur normat ligjore të Statutit në bazë të të cilave është regjistruar.

Vendimi për pezullimin e veprimtarive të kësaj organizate është i vlefshëm derisa nuk është marrë një vendim tjetër".

17. Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës me qëllim të anulimit të vendimit të parë të MAP-it (Pos. në nr. 06/207/2014) për ndalimin e kryerjes së aktiviteteve të tij, ka iniciuar disa procedura në institucionet kompetente të MAP-it dhe në gjykatat e rregullta.
18. Në lidhje me këtë, me qëllim të përcjelljes më të lehtë kronologjike të gjendjes faktike, Gjykata në vazhdim të raportit do të paraqesë veçmas faktet, në lidhje me të gjitha veprimet në veçanti, të cilat parashtruesi i kërkesës i ka ndërmarrë me qëllim të anulimit të vendimit të MAP-it për pezullimin e kryerjes së aktiviteteve.

Procedura e iniciuar nga parashtruesi i kërkesës pranë MAP-it për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve në lidhje me anulimin e vendimit të MAP-it (Pos. në nr. 06/207/2014) të 17 shtatorit 2014

19. Më 24 shtator 2014, parashtruesi parashtroi ankesë pranë Komisionit për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve, ndaj vendimit (Pos. në nr. 06/207/2014), të 17 shtatorit 2014.
20. Më 23 tetor 2014, Komisioni për shqyrtimin e ankesave të OJQ-së nxori vendimin [nr. 2/14], me të cilin e refuzoi ankesën e parashtruesit të kërkesës si të pabazuar. Në arsyetimin e vendimit, ndër të tjera, thuhet:

„Me vendimin pos. në nr. 06/270/2014 të 17.09.2014 të Departamentit të OJQ-ve, kërkesa e organit kompetent të sigurisë nr. 300 nga 15-09-2014 për pezullimin e aktiviteteve të OJQ-ve" Asociacioni për Kulturë, Edukim dhe Arsim - AKEA".

Komisioni për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve pas shqyrtimit të ankesave dhe shkresave të tjera të lëndës nxori vendimin për pezullimin e veprimtarisë së OJQ-ve "Asociacioni për Kulturë, Edukim dhe Arsim - AKEA".

Procedura e parë gjyqësore e iniciuar nga parashtruesi i kërkesës në lidhje me anulimin e vendimit të parë të MAP-it (Pos. në nr. 06/207/2014) të 17 shtatorit 2014

21. Më 18 nëntor 2014, parashtruesi i kërkesës parashtroi padi në Gjykatën Themelore ndaj Aktvendimit të MAP-it (Pos. në nr. 06/270/2014), të 17 tetorit 2014, si dhe vendimet e Komisionit për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve, (nr. 02/2014) të 23 tetorit 2014.

Vendimi i dytë i MAP-it në lidhje me pezullimin e veprimtarisë së parashtruesit të kërkesës

22. Më 23 tetor 2015, MAP nxori vendimin të dytë (Pos. në nr. 06/342/2015) në të cilin thuhet: *“duke vendosur sipas kërkesës së organit kompetent të sigurisë për OJQ-të, është miratuar vendimi për vazhdimin e pezullimit të punës së “OJQ AKEA” deri në marrjen e një vendimi tjetër”*.

Procedura e iniciuar nga parashtruesi i kërkesës pranë MAP-it për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve në lidhje me anulimin e vendimit të MAP-it (Pos. në nr. 06/342/2015) të 23 tetorit 2014

23. Më 24 nëntor 2015, parashtruesi i kërkesës parashtroi ankesë pranë Komisionit për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve, ndaj vendimit të dytë të MAP-it [Pos. në nr. 06/342/2015].
24. Më 16 dhjetor 2015, Komisioni i MAP-it për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve mori vendimin (Nr. KRŽ - OJQ/5 – 2015), me të cilin ka refuzuar ankesën e parashtruesit si të pabazuar.

Vendimi i tretë i MAP-it në lidhje me pezullimin e veprimtarisë së parashtruesit të kërkesës

25. Më 8 nëntor 2016, MAP-i nxori vendimin të tretë [Pos. në nr. 06/470/2015], me të cilin vazhdoi pezullimin e aktiviteteve të parashtruesit të kërkesës. Në arsyetimin e vendimit të MPA, ndër të tjera, theksohet:

„Kërkesa për pezullim të veprimtarisë së OJQ-ve “Asociacioni për kulturë, edukim dhe arsim - (AKEA)” me numër të regjistrimit 511087 - 1 të regjistruar më 09.12.2004 bazohet në informatat e institucioneve përkatëse të sigurisë se ekziston dyshimi i bazuar se veprimtaria e OJQ-së “Asociacioni për Kulturë Arsim dhe Edukim (AKEA) nuk përkon me rendin juridik dhe Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe me të drejtën ndërkombëtare dhe rrjedhimisht ka shkelur normat ligjore të Statutit në bazë të të cilave është regjistruar“.

Procedura e iniciuar nga parashtruesi i kërkesës pranë MAP-it për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve në lidhje me anulimin e vendimit të tretë të MAP-it (Pos. në nr. 06/342/2015) të 8 nëntorit 2014

26. Më 24 nëntor 2016, parashtruesi i kërkesës paraqiti ankesë në Komisionin për shqyrtimin e ankesave të OJQ-së kundër vendimit të MAP-it [Pos. në nr. 06/470/2015], në të cilin theksoi: *“Askund në ligj ose në Kushtetutë nuk theksohet e drejta të pezullojë aktivitetet e OJQ-ve, por vetëm ndalimin e saj nga gjykata kompetente (neni 44.3 i Kushtetutës dhe neni 20 paragrafi 1 4. LLOJQ). Askund nuk përmenden kompetencat e autoritetit shtetëror për të pezulluar aktivitetet organizative, për më tepër shkelin të drejtën themelore të njeriut të garantuara me nenin 44.1 për të marrë pjesë në aktivitetet organizative. Rrjedhimisht, vendimet bazohen në aktet kushtetuese, si dhe ato vetë janë kundër kushtetuese“.*

27. Bazuar në situatën faktike, Gjykata vëren se procedurat ligjore të iniciuara nga parashtruesi i kërkesës në lidhje me anulimin e vendimit të dytë dhe të tretë të MAP-it, përfundojnë me vendimet e Komisionit të MAP-it për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve.

Vendimet e gjykatave të rregullta sipas kërkesëpadisë së parë të parashtruesit të kërkesës të 18 nëntorit 2014

28. Gjykata, në vazhdim të raportit do të theksojë gjendjen faktike në lidhje me procesin gjyqësor, të iniciuar nga parashtruesi i kërkesës pranë gjykatave të rregullta lidhur me anulimin e vendimit të parë të MAP-it të 17 shtatorit 2014.
29. Më 9 nëntor 2017, Gjykata Themelore nxori Aktgjykimin [A. nr. 2345/2014], me të cilin pranoi kërkesëpadinë e parashtruesit të kërkesës dhe anuloi vendimin e MAP-it [nr. 0/2014] të 23 tetorit 2014, dhe e ktheu rastin në rivendosje në MAP. Në arsyetimin e aktgjykimit thuhet:

„Vendimi i kontestuar është ligjërisht i paqartë dhe kontradiktor me vetveten dhe me arsyetimin e tij. Në arsyetimin e tij, nuk janë dhënë arsyet për faktet vendimtare që kushtëzuan nxjerrjen e vendimit të kontestuar. Në arsyetimin e vendimit, është dhënë një formulim i përgjithshëm dhe abstrakt që tregon se veprimtaria e OJQ “AKEA” është pezulluar me arsyetimin se në bazë të të dhënave të lëndës është vërejtur se organizata AKEA ka kryer aktivitete në kundërshtim me rendin ligjor dhe të drejtën ndërkombëtare. Megjithatë, organi i shkallës së dytë nuk ka specifikuar se cilat veprimtari janë kryer në kundërshtim me rendin juridik dhe kushtetues dhe nëse ai ka shqyrtuar dhe vlerësuar të gjitha shkeljet e pretenduara gjatë zhvillimit të veprimtarisë dhe nëse ajo është kryer në përputhje me dispozitat ligjore, duke vlerësuar provat me të cilat ka vërtetuar faktet vendimtare“.

30. Më 18 janar 2018, parashtruesi parashtroi ankesë në Gjykatën e Apelit kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore të 9 nëntorit 2017, duke pretenduar se Gjykata Themelore nuk ka nxjerrë aktgjykimin për meritat, nuk ka hyrë në analizën e nenit 18 të Udhëzimit Administrativ nëse ka institute të pezullimit të OJQ-ve. Gjykata e shkallës së parë është dashur të shpallte vendimet e kontestuara absolutisht të pavlefshme, të paligjshme dhe të pabazuara në ligj, sepse Ligji 04/L-57 për lirinë e asociimit në organizatat joqeveritare njeh vetëm themelimin dhe mbylljen e një organizate joqeveritare dhe jo pezullimin.

Vendimi i katërt i MAP-it në lidhje me pezullimin e veprimtarisë së parashtruesit të kërkesës

31. Më 10 gusht 2018, MAP nxori vendimin të katërt [Pos. në nr. 06-108/2018], me të cilin vazhdoi pezullimin e veprimtarisë së parashtruesit të kërkesës. Në arsyetimin e vendimit thuhet:

„Në bazë të organit kompetent të sigurisë, më 8 gusht 2018, për pezullimin e aktiviteteve të OJQ-së “Asociacioni për Kulturë, Edukim dhe Arsim – AKEA” nën. nr. e regj. 5110087 - 1 e regjistruar me 19.12.2004 , Departamenti për OJQ/MAP vendosi të pezullojë aktivitetin e organizatës.“

Kërkesa u bazua në informatat e institucioneve kompetente se kjo OJQ po kryen aktivitete që janë në kundërshtim me qëllimin dhe fushën e veprimtarive të saj dhe se është në konflikt me interesat e sigurisë së Republikës së Kosovës“.

Vazhdimi i procedurës gjyqësore në Gjykatën e Apelit në lidhje me kërkesëpadinë e parë të parashtruesit të kërkesës të 18 nëntorit 2014

32. Më 13 shtator 2018, Gjykata e Apelit nxori aktgjykimin [AA. nr. 76/18], me të cilin ankesa e parashtruesve të kërkesës ishte pranuar si e bazuar dhe anuloi aktgjykimin e Gjykatës Themelore të 9 nëntorit 2017, ndërsa çështja u kthye në rivendosje. Në Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit thuhet:

„Dispozitivi i aktgjykimit duhet të jetë i qartë, i kuptueshëm dhe i plotë sepse është pjesë e aktgjykimit nga i cili duhet të shihet qartë se si vendosi gjykata kompetente për çështjen që ishte objekt i procedurës. Nga dispozitivi i aktgjykimit kuptohet se kërkesëpadia është pranuar, por nuk mund të kuptohet pse gjykata e shkallës së parë e ka shkruar të autorizuarit e paditësit në pjesën operative të aktgjykimit ndaj të cilit ai ankohet, sepse mund të kuptohet shumë qartë se paditësi në këtë rast konkret OJQ “Asociacioni për Kulturë, Edukim dhe Arsim (AKEA) me seli në Prishtinë, dhe dispozitivi i aktgjykimit lë të kuptohet që gjykata e ka vendosur si paditës dhe përfaqësues të paditësit. Prandaj, për momentin, kjo gjykatë nuk mund të pranojë si të drejtë një konstatim të tillë që paraqitet në dispozitivin e aktgjykimit, për të cilin ankohem, sepse ka të mangësi për shkak të të cilave nuk mund të zbatohet dhe është ligjërish i paqartë dhe i paqëndrueshëm“.

Procedura e iniciuar nga parashtruesi i kërkesës pranë MAP-it për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve në lidhje me anulimin e vendimit të katërt të MAP-it (Pos. në nr. 06/342/2015) të 10 gushtit 2018

33. Më 18 shtator 2018, parashtruesi i kërkesës paraqiti ankesë në Komisionin për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve, në vendimin e MAP-it, të 10 gushtit 2018.
34. Më 19 shtator 2018, parashtruesi i kërkesës parashtroi pranë Institucionit të Avokatit të Popullit “Kërkesë për hapjen e rastit të OJQ-së AKEA” kundër Ministrisë së Administratës Publike“.
35. Më 25 shtator 2018, Komisioni për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve mori vendimin [nr. 4-2018] me të cilin hodhi poshtë ankesën e parashtruesit të kërkesës si të pabazuar. Në arsyetimin e vendimit thuhet:

“Pas prezantimit të provave në pajtim me nenin 23 të Ligjit nr. 04 / L-57 për Lirinë e Asociimit në Organizatat Joqeveritare dhe neni 1 i Rregullores nr. 02/2012 të MAP për themelimin dhe funksionimin e Komisionit për shqyrtimin e ankesave të OJQ-ve, Komisioni vendosi ta refuzojë ankesën.“

Procedura e dytë gjyqësore e iniciuar nga parashtruesi i kërkesës për ta shfuqizuar vendimin e katërt të MAP-it (Pos. në nr. 06-108/2018), të 10 gushtit 2018

36. Më 1 nëntor 2018, parashtruesi parashtroi kërkesën në Gjykatën Themelore për shtyrjen e ekzekutimit të vendimit të MAP-it (Pos. në nr. 06-108/2018), të 10 gushtit 2018, derisa Gjykata Themelore të sjell një aktgjykim të ri merititor sipas udhëzimit të Gjykatës së Apelit, e cila është dhënë në aktgjykimin e 13 shtatorit 2018.

Vazhdimi i procedurës gjyqësore në lidhje me kërkesëpadinë e parë të parashtruesit të kërkesës të 18 nëntorit 2014

37. Më 9 dhjetor 2018, Gjykata Themelore, duke vepruar në pajtim me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të 13 shtatorit 2018, nxori aktgjykimin [A. nr. 2369/2018], me të cilin e aprovoi kërkesëpadinë e parashtruesit të kërkesës, anuloi vendimin [nr. 02/2014] të 23 tetorit 2014, dhe e ktheu rastin në rivendosje në MAP. Në aktgjykimin e Gjykatës Themelore, ndër të tjera, thuhet:

“Në rigjykim, duke i marrë si bazë të dhënat nga Gjykata e Apelit, Gjykata korrigjoi dispozitivin e vendimit gjyqësor, me qëllim që vendimi të jetë i qartë dhe i zbatueshëm, dhe në arsyetimin e këtij vendimi gjykata dha konstatimet e saj mbi pretendimet e palëve ndërgjyqëse.

Gjykata, në arsyetimin e vendimit të kontestuar, konstaton se i padituri nuk ka marrë fare parasysh pretendimet ankimore të paditësit se të gjitha veprimtaritë e paditësit ishin në përputhje me kushtet e regjistrimit dhe në përputhje me normat ligjore të statusit të saj. Në vendimin e saj, i padituri nuk ka specifikuar se cilat aktivitete që i ka kryer paditësi janë në kundërshtim me rendin kushtetues dhe ligjor. Gjykata vëren se vendimi i të paditurit përmban shkelje esenciale të dispozitave të nenit 84, paragrafi 2, të Ligjit 02/L-028 për procedurën administrative, i cili parasheh që akti administrativ duhet të përmbajë ndër të tjera një përmbledhje të gjetjeve faktike bazuar në provat e paraqitura gjatë procesit administrativ ose fakteve të cilat sigurohen nga administrata, duke përcaktuar bazën ligjore në të cilën është bazuar akti.

Shkeljet e sipërpërmendura janë të tilla që pengojnë vlerësimin e ligjshmërisë së vendimit të kontestuar dhe në atë drejtim, gjykata e obligon autoritetin e paditur që të veprojë në procedurë të përsëritur në pajtim me vërejtjet e dhëna në këtë aktgjykim dhe më pas të korrigjojë mangësitë e cekura, të marrë vendim të drejtë në bazë të ligjit“.

Vendimet e gjykatave të rregullta në lidhje me procedurën e dytë gjyqësore të iniciuar nga parashtruesi i kërkesës më 1 nëntor 2018

38. Më 10 dhjetor 2018, Gjykata Themelore nxori Aktvendimin [A. nr. 2859/18] lidhur me kërkesën e parashtruar nga parashtruesi i kërkesës më 1 nëntor 2018. Në Aktvendimin e Gjykatës Themelore thuhet: “parashtruesit të kërkesës i kthehet plotësisht i padisë/propozimit për shtyrjen e ekzekutimit të vendimit, duke treguar saktësisht se çfarë vendimi dëshiron ta anulojë, sepse në këtë

procedurë gjykata do ta shqyrtojë ligjshmërinë e vetëm vendimit përfundimtar në procedurën administrative”.

39. Më 19 dhjetor 2018, parashtruesi i kërkesës parashtroi kërkesëpadinë e specifikuar- propozimin në Gjykatën Themelore në të cilën kërkoi shtyrjen e ekzekutimit të vendimit të Komisionit të ankesave të OJQ-ve [nr. 4-2018], të 25 shtatorit 2018.
40. Më 4 janar 2019, Gjykata Themelore nxori Aktvendimin [A. nr. 2859/18], me të cilin refuzoi kërkesën e parashtruesit për shtyrjen e ekzekutimit të vendimit të Komisionit të ankesave të OJQ-ve [nr. 4-2018], të 25 shtatorit 2018. Në arsyetimin e Aktvendimit të Gjykatës Themelore thuhet:

“Pas shqyrtimit të propozimit të paditëses lidhur me shtyrjen e ekzekutimit të vendimit të kontestuar konstaton se e njëjta nuk i ka bashkëngjitur propozimit të saj ndonjë fakt të bazuar në ndonjë provë që mund të bëjë pretendimet e saj të besueshme, se si ekzekutimi i vendimit që u kundërshtua me padi e dëmton të njëjtën, se dëmi është i vështirë për t'u riparuar dhe se vonesa nuk është në kundërshtim me interesin publik, kjo kërkesë ligjore duhet të vërtetohet nga paditësja, në mënyrë që gjykata pastaj të vendosë për shtyrjen e ekzekutimit të vendimit.”

41. Më 30 janar 2019, parashtruesi i kërkesës parashtroi ankesë në Gjykatën e Apelit ndaj vendimit të Gjykatës Themelore [A. nr. 2859/18], të 4 janarit 2019, ku, ndër të tjera, thuhet se “ekzekutimi i vendimit të kontestuar të Komisionit të Ankesave të OJQ-ve nr. 4-2018 të 25 shtatorit 2018, kanë shkaktuar dëme të pariparueshme në Organizatë, sepse ndër të tjera për 4 vitet e fundit atyre u është ndaluar puna. Banka TEB, në bazë të kërkesës së MAP, gjithashtu kërkoi nga Organizata që të tërheqë të gjitha mjetet nga llogaria në këtë bankë nën kërcënimin e mbylljes së llogarisë, por me këtë rast nuk e ka pritur vendimin përfundimtar të gjykatës kompetente”.

Procedura para institucionit jogjyqësor të iniciuar nga parashtruesi i kërkesës e 1 shkurtit 2019

42. Më 1 shkurt 2019, parashtruesi i kërkesës paraqiti kërkesë në Institucionin e Avokatit të Popullit për vlerësimin e kushtetutshmërisë së vendimit të MAP-it të 25 shtatorit 2018, si dhe nenit 18 të Udhëzimit Administrativ VRK nr. 02/2014 për regjistrimin dhe funksionimin e organizatave joqeveritare, duke theksuar se “në vendimet e saj të kontestuar, Ministria e Administratës Publike, në periudhën nga viti 2014 e tutje, ka shkelur të drejtat dhe liritë kushtetuese të specifikuara në kërkesë, ndër të tjera, lirinë e asociimit sipas nenit 44 të Kushtetutës, barazia para ligjit nga neni 24 (2) i Kushtetutës dhe mbrojtjen e pronës nga neni 46 (3) i Kushtetutës”.
43. Më 1 prill 2019, Avokati i Popullit lëshoi një raport me rekomandime lidhur me ankesën e parashtruesit të kërkesës. Në raport, Avokati i Popullit ka konstatuar se “subjekti aktiviteti i të cilit është pezulluar i shkelet e drejta për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm për shkak të zvarritjes në vendosjen e rastit, të përcaktuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të Konventës Evropiane

për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) neni 54 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës, si dhe nenin 13 të KEDNJ-së.

44. Në Raportin e tij me rekomandime, Avokati i Popullit gjithashtu i rekomandoi Qeverisë së Republikës së Kosovës *“Ta ndryshojë Udhëzimin Administrativ nr. 02/2014 për Regjistrimin dhe Funksonimin e Organizatave Joqeveritare, i miratuar në mbledhjen e 195-të të Qeverisë së Kosovës, me Vendimin nr. 01/195, i datës 3.9. 2014, përkatësisht fshirjen e nenit 18”.*

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

45. Parashtruesi i kërkesës pretendon se me vendimet arbitrare, të kundërligjshme dhe antikushtetuese të organit administrativ të MAP-it të vitit 2014 dhe më tej, konkretisht me vendimin e katërt të MAP-it [aktvendimi i MAP Ref. KSHA-OJQ/4-2018] të 25 shtatorit 2018 i është shkelur liria e asociimit sipas nenit 44 të Kushtetutës në lidhje me nenin 11 të KEDNJ-së.
46. Parashtruesi i kërkesës më tej pretendon se në periudhën që nga viti 2014, organizata nuk kryen asnjë nga aktivitetet e saj për shkak të vendimeve të lartpërmendura të Autoritetit Menaxhues të MAP-it, aktivitetet e organizatës pezullohen përkohësisht për një periudhë një (1) vjeçare, me arsyetimin se janë në përputhje me kërkesën e organit kompetent të sigurisë dhe aktivitetet janë në kundërshtim me qëllimin dhe fushëveprimin e punës së organizatës dhe që, si të tilla, janë në kundërshtim me interesat e sigurisë së Republikës së Kosovës, dhe duke vepruar kështu, Autoriteti Menaxhues i MAP-it ka shkelur nenin 55 para. 1 të Kushtetutës, sipas të cilit të drejtat dhe liritë e garantuara me Kushtetutë mund të kufizohen vetëm me ligj.
47. Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës, për të arsyetuar pretendimet e tij për shkeljet e pretenduara të neneve 44 dhe 55 të Kushtetutës dhe nenit 11 të KEDNJ-së, ka përmendur një numër të caktuar të vendimeve të Gjykatës Evropiane për të Drejta të Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: GJEDNJ). Në mesin e tyre janë aktgjykimet e GJEDNJ-së *Partia e Bashkuar Komuniste dhe të tjerët kundër Turqisë*, kërkesa 133/1996/752/951, vendimi i 30 janarit 1998 dhe *Zhechev kundër Bullgarisë* kërkesa nr. 57045/00, vendimi i 21 qershorit 2007.
48. Parashtruesi i kërkesës më tej pretendon që me vendimet arbitrare, të paligjshme dhe antikushtetuese të organit qeverisës të MAP-it nga viti 2014 e tutje, dhe në veçanti me vendimin e katërt të MAP-it (Aktvendimi i MAP-it Ref. KSHA-OJQ/4-2018) të 25 shtatorit, është shkelur neni 24 para. 2 i Kushtetutës në lidhje me nenin 14 të KEDNJ-së.
49. Parashtruesi i kërkesës gjithashtu pretendon se me vendimin e kontestuar është shkelur e drejta e gëzimit paqësor të pronës, e garantuar me nenin 46.3 të Kushtetutës në lidhje me nenin 1 të Protokollit 1 të KEDNJ-së.
50. Parashtruesi gjithashtu i referohet në këtë pjesë një numri të aktgjyqimeve të GJEDNJ-së me qëllim të ndërtimit të pretendimeve të tij për shkeljen e nenit 24 para. 2 të Kushtetutës në lidhje me nenin 14 të KEDNJ-së, si dhe shkeljen e nenit 46/3 të Kushtetutës në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së.

51. Parashtruesi më tej pretendon se i ka shteruar të gjitha mjetet juridike që i kishte në dispozicion në lidhje me vendimin e parë të MAP-it të 23 tetorit 2014, me të cilin për herë të parë është pezulluar veprimtaria e organizatës. Megjithatë, që nga 20 nëntori 2014, kur ai parashtroi padi kundër MAP-it dhe deri më 1 shkurt 2019, Gjykata Themelore në Prishtinë ende nuk ka nxjerrë një vendim meritator lidhur me ligjshmërinë e aktvendimit të MAP-it të vitit 2014.
52. Në këtë drejtim, parashtruesi kërkon nga Gjykata Kushtetuese që çështjen që e ka paraqitur në këtë kërkesë ta shqyrtojë ngjashëm me praktikën gjyqësore të saj në rastet: KI 06/10; KI 11/09; KI 99/14 dhe KI 100/14 dhe në pajtim me nenin 54 të Kushtetutës, nenin 13 të KEDNJ-së dhe nenin 2 të Protokollit 4 të KEDNJ-së.

Pretendimet e parashtruesit lidhur me kërkesën për vendosjen e masës së përkohshme

53. Parashtruesi kërkon nga Gjykata që të vendosë masë të përkohshme sepse konsideron se *“ka treguar rastin prima facie për meritat dhe pranueshmërinë e kërkesës”*.
54. Parashtruesi i kërkesës konsideron se do të shkaktohet dëm i pariparueshëm nëse nuk lejohet masa e përkohshme, në këtë kontekst, parashtruesit e theksojnë:

„Në rrethanat e çështjes konkrete, organi administrativ i MAP-it me vendimet kontestuese për pezullimin e veprimtarisë së organizatës nga viti 2014 deri më sot, ndonëse vendimet kishin karakter të përkohshëm ku secili vendim kishte efektin juridik të pezullimit të veprimtarisë së organizatës vetëm për një (1) vit, meqenëse vendimet e tilla janë ripërtëritë në mënyrë të vazhdueshme për pesë (5) vite me radhë, të njëjtat kanë prodhuar efekt të gjatë dhe të qëndrueshëm që ka çuar në ngrirjen e tërësishme të veprimtarisë së organizatës, gjë që është praktikisht është e barabartë me “shuarjen” faktike të saj”.

55. Gjithashtu, parashtruesi i kërkesës konsideron se masa e përkohshme është në interesin publik, dhe në këtë kontekst, parashtruesi i kërkesës pretendon:

„...se caktimi i masës së përkohshme ndaj zbatimit të mëtejshëm të nenit 18 të Udhëzimit Administrativ QRK. Nr. 02/2014 për Regjistrimin dhe Funksionimin e Organizatave Joqeveritare dhe rrjedhimisht caktimin e masës së përkohshme ndaj zbatimit të Aktvendimit Ref. KSHA-OJQ/4-2018 të dt. 25.09.2018 të Ministrisë së Administratës Publike është në interesin publik të të gjitha organizatave të shoqërisë civile dhe jo vetëm në interesin personal të parashtruesve të kërkesës”.

56. Duke pasur parasysh të gjitha pretendimet e bëra nga parashtruesi i kërkesës, gjen se në fakt ai kërkon që Gjykata të konstatojë shkelje të të drejtave dhe lirive të tij të garantuara me nenin 24 të Kushtetutës dhe nenin 14 të KEDNJ-së, pasi që nuk ka të njëjtin trajtim para ligjit, shkelje të nenit 44 të Kushtetutës dhe nenit 11 të KEDNJ-së, për shkak se me vendimet e MAP-it u pezullua e drejta për kryerjen e aktiviteteve, shkelje e të drejtës për mjet juridik nga neni 13 i

GJEDNJ-së, pasi mjetet juridike të mëparshme që ai kishte përdorur në procedurat që ai zhvilloi nuk çuan në vendimin e pezullimit, duke shkelur kështu të drejtat pronësore të garantuara me nenin 46 të Kushtetutës dhe nenin 1 të Protokollit 1 të KEDNJ-së.

Vlerësimi i pranueshmërisë së kërkesës

57. Gjykata së pari vlerëson nëse parashtruesi i kërkesës i ka përmbushur kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me Kushtetutë, të specifikuara më tej me Ligj dhe të parashikuara me Rregullore të punës.
58. Në lidhje me këtë, Gjykata i referohet nenit 21 paragrafit 4 [Parimet e Përgjithshme] dhe nenit 113 paragrafëve 1 dhe 7 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, të cilët përcaktojnë:

Neni 21 [Parimet e Përgjithshme]

“4. Të drejtat dhe liritë themelore të parashikuara në Kushtetutë, vlejnë edhe për personat juridikë, për aq sa janë të zbatueshme”.

Neni 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara]

„1. Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.

(...)

7. Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj.”

59. Në fillim, Gjykata vëren se, në pajtim me nenin 21.4 të Kushtetutës, parashtruesi i kërkesës ka të drejtë të paraqesë ankesë kushtetuese, duke iu referuar shkeljeve të pretenduara të të drejtave dhe lirive themelore të saj, të zbatueshme për individë dhe persona juridikë (rasti i Gjykatës Kushtetuese nr. KI41/09, parashtrues: *Universiteti AAB-RIINVEST Sh.P.K*, Aktvendim për papranueshmëri i 3 shkurtit 2010, paragrafi 14).
60. Gjykata në vazhdim shqyrton nëse parashtruesi i kërkesës i ka përmbushur kriteret e pranueshmërisë të përcaktuara me Ligj dhe Rregullore të punës. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet nenit 48 [Saktësimi i kërkesës] që përcakton:

Neni 48
[Saktësimi i kërkesës]

“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësoj saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestoj”.

61. Sa i përket përmbushjes së këtij kriteri, Gjykata konstaton se parashtruesi i kërkesës qartë ka theksuar të drejtat e garantuara me Kushtetutë dhe KEDNJ, që pretendohet se i janë shkelur, si dhe aktin konkret të autoritetit publik të cilin e konteston në pajtim me nenin 48 të Ligjit.
62. Përveç kësaj, Gjykata merr parasysh rregullin 39 [Kriteret e pranueshmërisë], paragrafi (1)-(b) të Rregullores së punës, i cili përcakton:

“1. Gjykata mund ta konsiderojë një kërkesë të pranueshme nëse:

(b) janë shteruar të gjitha mjetet efektive të përcaktuara me Ligj kundër aktgjykimit ose vendimit të kontestuar.”

63. Duke pasur parasysh pretendimet e parashtruesit të kërkesës, kronologjinë e veprimtarive që ka ndërmarrë, si dhe vetë thelbin e kërkesës, Gjykata konstaton se ai e ka parashtruar kërkesën në Gjykatën Kushtetuese pavarësisht nga fakti se të dyja procedurat (administrative dhe gjyqësore), të cilat ai i kishte iniciuar për të mbrojtur të drejtat dhe liritë e tij kushtetuese, janë ende në fazën e vendimmarrjes pranë institucioneve dhe gjykatave kompetente
64. Gjykata gjithashtu vëren se parashtruesi i kërkesës e arsyeton veprimin e tij duke deklaruar se *“ai nuk ka mjete efektive juridike në dispozicion të tij me të cilat do të kishte mbrojtur të drejtat e tij kushtetuese”*, dhe në pajtim me këtë ai kërkon që Gjykata Kushtetuese ta pranojë kërkesën dhe të hyjë në substancë të lëndës, si dhe të vlerësojë nëse procedurat e mëparshme të MAP-it dhe gjykatave të rregullta kanë shkelur të drejtat dhe liritë e tyre të garantuara me paragrafin 2 të nenit 24 [Barazia para Ligjit], nenin 44 [Liria e Asociimit], paragrafin 3 të nenit 46 [Mbrojtja e Pronës] dhe nenin 55 [Kufizimi i të Drejtave dhe Lirive Themelore] të Kushtetutës si dhe nenin 11 (Liria e tubimit dhe organizimit), nenin 14 (Ndalimi i diskriminimit) dhe neni 1 i Protokollit 1 (Mbrojtja e Pronës) të KEDNJ-së.
65. Duke pasur parasysh dispozitat e lartcekura kushtetuese, dispozitat ligjore dhe rregullat e Rregullores së punës, Gjykata duhet së pari të përcaktojë nëse kërkesa konkrete e parashtruesit i plotëson kushtet formale të pranueshmërisë në lidhje me shterimin e mjeteve juridike.
66. Në lidhje me këtë, Gjykata, për t'iu përgjigjur pyetjes nëse parashtruesi i kërkesës në rastin konkret duhet të përmbushë kushtet formale të kërkuara për shterimin e të gjitha mjeteve juridike, ose mund të lirohet nga ky detyrim, duhet ta shqyrtojë praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së se dhe praktikën e saj gjyqësore, në të cilën janë vendosur parimet dhe principet themelore të detyrimit të shterimit të mjeteve juridike.

Koncepti i shterimit të mjeteve juridike

67. Gjykata thekson se vet koncepti i shterimit ose detyrimi për shterimin e mjeteve juridike rrjedh dhe bazohet në praktikën e GJEDNJ-së, sipas së cilës “qëllimi i detyrimit për shterjen e mjeteve juridike është që t’u ofrojë gjykatave të rregullta, mundësinë për të parandaluar apo korrigjuar shkeljet e pretenduara të Kushtetutës. Në kontekstin e GJEDNJ-së, ky obligim bazohet në supozimin se

rendi i brendshëm juridik siguron një mjet efektiv juridik për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese dhe të drejtave nga KEDNJ, dhe ky është një aspekt i rëndësishëm i natyrës subsidiare të KEDNJ-së (shih aktgjykimin e GJEDNJ-së *Burden kundër Mbretërisë së Bashkuar*, kërkesa nr. 13378/05, e 29 prillit 2008, paragrafi 42, e tutje).

68. Gjykata gjithashtu rikujton që, në praktikën e saj të deritashme, “përveç disa përjashtimeve të justifikuara” ajo u ishte përmbajtur këtyre parimeve, dhe me atë rast konstatoi se parimi i subsidiaritetit kërkon që të gjithë parashtruesit e kërkesës të shterojnë të gjitha mjetet juridike, në rastin konkret të gjitha mundësitë procedurale në procedurë të rregullt me qëllim të parandalimit të shkeljes së të drejtave kushtetuese, ose korrigjimin e shkeljeve të të drejtave dhe lirive kushtetuese, nëse ka (shih Aktvendimi për papranueshmëri në rastin KI139/12, *Besnik Asllani*, vlerësimi i kushtetutshmërisë së aktgjykimit të Gjykatës Supreme, paragrafi 45, Aktvendimi për papranueshmëri KI24/16, parashtrues *Avdi Haziri* vlerësimi i kushtetutshmërisë së vendimit të Gjykatës Supreme të Kosovës).
69. Gjykata gjithashtu shton se në praktikën e GJEDNJ-së janë përcaktuar gjithashtu përjashtimet në zbatimin e parimeve kur një individ mund të lirohet nga detyrimi për të shteruar mjetet e rregullta juridike. Në rastin *Akdivar kundër Turqisë* (kërkesa 21893/93, vendimi i 16 shtatorit 1996, para. 65-66), GJEDNJ konstatoi se parashtruesit e kërkesës duhet të shterojnë vetëm mjetet juridike të brendshme të cilat janë në dispozicion, të mjaftueshme dhe efektive. Në aktgjykimin e *Van Ostervijk kundër Belgjikës*, GJEDNJ gjithashtu konkludoi se, në përputhje me parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare, mund të ketë rrethana të veçanta kur parashtruesi i kërkesës lirohet nga detyrimi që paraprakisht të shterë të gjitha mjetet juridike të brendshme. (shih aktgjykimin GJEDNJ-së *Van Ostervijk kundër Belgjikës* i 6 nëntorit 1980, Seria A nr. 40, fq. 18 dhe 19, paragrafët 36 deri 40).
70. Gjykata rikujton që në praktikën e saj GJEDNJ gjithashtu theksoi që parashtruesi i kërkesës duhej të tregojë dhe dëshmojë se mjeti juridik i brendshëm i cili ishte në dispozicion të tij ishte shteruar me të vërtetë ose, që mjeti juridik për shkaqe të caktuara, në rrethanat e rastit në fjalë, ishte joadekuat dhe i paefektshëm ose se ka pasur arsye të veçanta për shkak të të cilave parashtruesi i kërkesës nuk ishte i detyruar të përmbushë këtë kërkesë në rastin konkret (shih aktgjykimin e GJEDNJ-së, *Akdivar kundër Turqisë*, f. 1211, par. 68).
71. Gjykata gjithashtu dëshiron të theksojë se gjatë praktikës së saj shumëvjeçare ajo ka pasur kërkesa në të cilat ka konkluduar se parashtruesit në “rrethanat e dhëna kanë bërë gjithçka” sa i përket shterimit të mjeteve juridike dhe se janë përmbushur detyrimet e shterimit ose rastet në të cilat parashtruesit e kërkesës “janë liruar” nga obligimi i shterimit të mjeteve juridike, duke marrë parasysh specifikat e rastit konkret, si dhe përmbajtjen e kërkesave të atyre parashtruesve (shih aktgjykimin KI 56/09, *Fadil Hoxha dhe 59 të tjerët kundër Kuvendit Komunal të Prizrenit*, aktgjykimi në rastin nr. KI06/10, *Valon Bislimi kundër Ministrisë së Punëve të Brendshme*, i Këshillit Gjyqësor të Kosovës dhe Ministrisë së Drejtësisë, aktgjykimet në rastet KI99/14 dhe KI100/14, parashtrues Shyqyri Sylja dhe Laura Pula).

72. Në pajtim me të lartcekurat, rrjedh se Gjykata duhet së pari të përcaktojë nëse në rastin konkret parashtruesi i kërkesës kishte në dispozicion mjetet juridike të cilat janë të parapara me ligj dhe me shfrytëzimit e të cilave, ai do të mund t'i mbronte të drejtat e tij kushtetuese, siç parashihet në KEDNJ, para se ta parashtrojë kërkesën e tij në Gjykatën Kushtetuese.

Koncepti i efektivitetit të mjeteve juridike në rastin konkret

73. Gjykata vëren nga vetë pretendimet e parashtruesit të kërkesës, se parashtruesi konsideron se nuk ka kuptim të vazhdojë me procedurat gjyqësore të mëtejshme, pasi që ato deri më tani nuk kanë rezultuar në mënyrë të tillë që t'i mundësojnë atij të zbulojë arsyet për pezullimin e kryerjes së veprimtarisë së tij, përkatësisht të marrë vendimet për meritat e kërkesëpadisë.
74. Në lidhje me këtë, Gjykata më tej vëren se parashtruesi i kërkesës konsideron se nuk ka në dispozicion mjete efektive juridike me të cilat do të kishte mundur të mbrojë të drejtat e tij kushtetuese, dhe kjo mund të konkludohet në bazë të vendimeve të gjykatave të rregullta. Rrjedhimisht, ai kërkon nga Gjykata Kushtetuese që ta pranojë kërkesën dhe të vendosë për thelbin e çështjes, si dhe të vlerësojë nëse procedurat e mëparshme të MAP-it dhe të gjykatave të rregullta kanë shkelur të drejtat dhe liritë e tyre të garantuara me paragrafin 2 të nenit 24 [Barazia para Ligjit], neni 44 [Liria e Asociimit], paragrafi 3 i nenit 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës, si dhe neni 11 (Liria e tubimit dhe organizimit), neni 14 (Ndalimi i diskriminimit) dhe neni 1 i Protokollit 1 (Mbrojtja e Pronës) të KEDNJ-së.
75. Në lidhje me këtë, Gjykata rikujton nenin 32 [E Drejta për Mjete Juridike] të Kushtetutës, i cili në pjesën përkatëse thekson:
- “Secili person ka të drejtë të përdorë mjetet juridike kundër vendimeve gjyqësore dhe administrative të cilat cenojnë të drejtat ose interesat e saj/tij në mënyrën e përcaktuar me ligj.”*
76. Gjithashtu, Gjykata rikujton nenin 13 (E drejta për zgjidhje efektive) të KEDNJ-së, i cili në pjesën përkatëse thekson:
- “Çdokush, të cilit i janë shkelur të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Konventë, ka të drejtën e një zgjidhjeje efektive para një organi kombëtar, pavarësisht se shkelja është kryer nga persona që veprojnë në përmbushje të funksioneve të tyre zyrtare”*
77. Duke pasur parasysh pretendimet e parashtruesit të kërkesës, Gjykata vëren se rregullin e shterimit të mjeteve juridike parashtruesi e bazon në supozimin se nuk ka mjet juridik efektiv në dispozicion në lidhje me shkeljen e pretenduar, si të drejtave të tij kushtetuese, po ashtu dhe të drejtave nga KEDNJ, në procedurat e mëtejshme pranë gjykatave të rregullta.
78. Gjykata rikujton që, sa i përket çështjes së mjeteve juridike, GJEDNJ në mënyrë të veçantë theksoi faktin se shteti duhet të ofrojë mjete juridike dhe të sigurojë

të gjitha kushtet e nevojshme për zbatimin e tyre (shih aktgjykimin e GJEDNJ-së *Vernijo kundër Francës*, të 20 shkurtit 1991, A, Nr. 198, f. 11 dhe 12, par. 27).

79. Në lidhje me këtë, Gjykata, duke pasur parasysh praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, konstaton se, duke u marrë me çështjen e shterimit të mjeteve juridike, ka gjetur se **a)** ekzistenca e mjeteve juridike duhet të përcaktohet me ligj dhe ato duhet të jenë të sigurt në masë të mjaftueshme jo vetëm në teori, por edhe në praktikë, **b)** kur përcaktohet nëse një mjet i caktuar juridik plotëson kriteret e disponueshmërisë dhe efektivitetit, duhet të merren parasysh rrethanat specifike të secilit rast individual, **c)** Gjykata duhet në mënyrë reale të marrë parasysh jo vetëm mjetet formale juridike të cilat janë në dispozicion në sistemin e brendshëm juridik, por duhet të marrë parasysh edhe kontekstin e përgjithshëm juridik dhe politik në të cilin funksionojnë këto mjete juridike, **d)** nëse gjatë shfrytëzimit të mjetit juridik kanë ekzistuar disa pengesa (shih, aktgjykimi i GJEDNJ-së *Akdivar dhe të tjerët kundër Turqisë*, par. 68 -69; si dhe aktgjykimi i GJEDNJ-së *Khashiyev dhe Akayeva kundër Rusisë*, par. 116-17).
80. Në lidhje me këtë, Gjykata, duke pasur parasysh parimet dhe praktikën e GJEDNJ-së, duhet në rastin konkret të përcaktojë a) a ka qenë mjeti juridik në rastin e parashtruesit të kërkesës i përcaktuar me ligjin, i cili ishte në përdorim, b) a ka qenë mjeti juridik në dispozicion të parashtruesit të kërkesës, c) a ka qenë mjeti juridik efektiv në praktikë, dhe d) a ka pasur disa pengesa dhe rrethana të veçanta në përdorimin e tij.

a) a ka qenë mjeti juridik në rastin e parashtruesit të kërkesës i përcaktuar me ligjin, i cili ishte në përdorim

81. Sa i përket parimit të parë, Gjykata rikujton se parashtruesi i kërkesës është i detyruar t'i shterojë vetëm mjetet juridike që janë në dispozicion në teori dhe në praktikë në kohën përkatëse, që do të thotë që ato mjete juridike janë në dispozicion, ashtu që të mund të sigurojnë kompensim juridik lidhur me padinë dhe që ofrojnë mundësi të arsyeshme për sukses (shih rastin e GJEDNJ-së *Sejdović kundër Italisë*, kërkesa nr. 56581/00 e 1 marsit 2006, par. 46).
82. Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës në procedurat e deritanishme gjyqësore kishte përdorur mjetet juridike që i kishte në dispozicion sipas ligjit të zbatueshëm, me ç'rast kishte arritur t'i marrë tri vendime në dy instanca gjyqësore që ishin në favor të tij.
83. Përveç kësaj, Gjykata vëren se më 9 dhjetor 2018, Gjykata Themelore, në procedurën e përsëritur, nxori një aktgjykim të ri, ndaj të cilit, në qoftë se parashtruesi i kërkesës nuk ishte i kënaqur, ai mund ta shfrytëzojë prapë mjetin juridik në Gjykatën e Apelit në formën e një ankese.
84. Në lidhje me këtë, Gjykata rikujton nenin 195 (Vendimet e gjykatës së shkallës së dytë mbi ankesën) të Ligjit nr. 03/L-006 për Procedurën Kontestimore, i cili në pjesën përkatëse, thekson:

“1. Gjykata e ankimit mundet, në seancën e kolegjit apo në bazë të shqyrtimit të çështjes të bërë drejtpërdrejt para saj :

- a) ta hedhë poshtë ankesën si të vonuar, jo të plotë apo të palejueshme;*
- b) ta prishë aktgjykimin e goditur dhe ta hedhë poshtë padinë;*
- c) ta prishë aktgjykimin e goditur dhe ta kthej çështjen në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë;*
- d) ta refuzoj ankesën si të pathemeltë dhe ta vërtetoj aktgjykimin e goditur;*
- e) ta ndryshoj aktgjykimin e shkallës së parë.*

Gjykata e shkallës së dytë nuk është e lidhur për propozimin e parashtuar ne ankesë.”

85. Për më tepër, Gjykata vëren se neni 211 (Revizioni) i të njëjtit ligj në pjesën përkatëse thekson:

“211.1 Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, palët mund të paraqesin revizion brenda afatit prej tridhjetë (30) ditësh nga dita në të cilën u është dorëzuar aktgjykimi..

[...]

211.4 Përjashtimisht edhe kur është fjala për kërkesëpadinë nga paragrafët 2 dhe 3 të këtij neni, revizioni gjithmonë është i lejuar”.

86. Prandaj, në bazë të ligjit në fuqi, Gjykata konstaton se, në rastin e parashtresit të kërkesës, nuk ka një, por dy mjete juridike të parapara me ligjin e zbatueshëm dhe se të dy mjetet juridike janë teorikisht dhe praktikisht në dispozicion në kohën përkatëse dhe, me të cilat ai mund për të kontestojë si vendimet e gjykatës po ashtu edhe vendimet e MAP-it. Gjykata gjithashtu vëren se përdorimi i këtyre mjeteve juridike varet vetëm nga vullneti i parashtresit të kërkesës.

b) a ka qenë mjeti juridik në dispozicion të parashtresit të kërkesës

87. Sa i përket parimit të disponueshmërisë së mjetit juridik, Gjykata, duke pasur parasysh procedurat e parashtresit të kërkesës, vëren se parashtresi në pjesën e tanishme të procedurës, si para autoriteteve kompetente të MAP-it, po ashtu edhe para gjykatave të rregullta, ka përdorur mjetet juridike të parashikuara me ligj.
88. Përveç kësaj, Gjykata vëren nga veprimet e ndërmarra nga parashtresi i kërkesës se, në të vërtetë, në vazhdim të procedurës kishte përdorur të gjitha mjetet juridike në dispozicion të parapara me ligj, dhe me këtë konkludohet se ato ishin në çdo kohë në dispozicion të tij.
89. Përveç kësaj, Gjykata nuk konstaton se në rastin konkret kanë ekzistuar ose, në ndërkohë, janë krijuar disa rrethana specifike të caktuara të cilat në ndonjë mënyrë do të ndikonin në disponueshmërinë e mëtutjeshme të mjeteve juridike, të cilat parashtresi i kërkesës mund t'i përdorë në vazhdim të procedurës.

c) a ka qenë mjeti juridik efektiv në praktikë

90. Gjykata rikujton se parashtruesi i kërkesës specifikon në mënyrë të veçantë faktin se mjetet juridike të parapara me ligj nuk janë efektive në praktikë. Megjithatë, Gjykata gjithashtu vëren se ai vazhdon t'i përdorë ato, gjë që vë në dyshim pretendimet e tij për mos efektivitetin e tyre në praktikë.
91. Edhe përkundër kësaj, Gjykata duke analizuar efektivitetin e mjeteve juridike në praktikë, vë në dukje se ajo mund ta shqyrtojë këtë çështje në dy intervale kohore, e të cilat janë, efektiviteti i mjeteve juridike të cilat parashtruesi i kërkesës tashmë i ka shfrytëzuar pranë MAP-it dhe gjykatave të rregullta dhe efektivitetin e mjeteve juridike të cilat parashtruesi i kërkesës mund t'i përdorë në procedurat gjyqësore të mëtejshme, duke i kontestuar vendimet e MAP-it ose të gjykatave të rregullta.
92. Sa i përket efektivitetit të mjeteve juridike të cilat parashtruesi i kërkesës i ka përdorur në procedurën e tanishme, Gjykata konstaton se, sipas natyrës së tyre dhe rezultateve në procedurën e deritanishme ato ishin efektive, ndoshta jo në mënyrën dhe masën në të cilën parashtruesi i kërkesës e kishte pritur, sepse efektiviteti i mjetit juridik nuk përcaktohet në bazë të faktit nëse parashtruesi i kërkesës me përdorimin e tij arriti të realizojë qëllimet e tij në mënyrën si ai do të donte, por nëse ai e kishte pasur mundësinë që me mjetin juridik që ai e përdorë të paraqiste argumentet që do të shqyrtohen nga autoritetet kompetente (shih aktgjykimin e GJEDNJ-së *Soering kundër Mbretërisë së Bashkuar* seria A nr. 161, i 7 korrikut 1989, paragrafi 120).
93. Për më tepër, sa i përket çështjes së efikasitetit të mjeteve juridike të cilat parashtruesi i kërkesës mund t'i përdorë në vazhdim të procedurës, *Gjykata mundet vetëm të rikujtojë se që nga koha kur parashtruesi i kërkesës ka përdorur mjete juridike për herë të fundit deri më sot, nuk ka pasur ndryshime të rrethanave të përgjithshme juridike dhe shoqërore që do të ndikonin në efektivitetin e mjeteve juridike të parapara me ligj.*
94. Gjithashtu, efikasiteti i deritanishëm i shfrytëzimit të mjeteve juridike të parashtruesit të kërkesës e ka justifikuar vetë “parimin e efikasitetit në praktikë”, që gjithashtu mund të shihet në bazë të rezultateve të procedurave gjyqësore të deritanishme, duke hequr çdo dyshim se mjetet juridike të parapara me ligj janë joefektive në procedurën e mëtejshme gjyqësore.
95. Për më tepër, duke marrë parasysh udhëzimet ligjore të nenit 159 të Ligjit për Procedurën Kontestimore, Gjykata konstaton se, sipas ankesës, Gjykata e Apelit mund:
- a) “ta prishë aktgjykimin e goditur dhe ta kthejë çështjen në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë; dhe të cilën ai e kishte bërë një herë dhe gjithashtu edhe Gjykata e Apelit mundet edhe:
- c) ta ndryshojë aktgjykimin e shkallës së parë.”

d) a ka pasur disa pengesa dhe rrethana të veçanta në shfrytëzimin e mjetit juridik

96. Gjykata duke i sjellë procedurat dhe veprimet që parashtruesi i kërkesës i kishte ndërmarrë në pjesën e deritanishme të procedurës, në lidhje me mjetet juridike që ai kishte përdorur, konstaton se parashtruesi i kërkesës i kishte ndërmarrë të gjitha veprimet me vullnetin e tij dhe jo me vullnetin e ndonjë të treti nga veprimet e të cilit (veprime ose mos veprime) do të varej vetë efektiviteti i mjetit juridik, dhe një situatë e tillë do të shkaktonte pengesa të drejtpërdrejta në procedurën për përdorimin e këtyre mjeteve juridike.
97. Për më tepër, Gjykata nuk mund të mos e vërejë se as ligji i cili është i zbatueshëm dhe me të cilin parashihihen mjetet juridike, të cilat parashtruesi i kërkesës mund t'i përdorë në vazhdimin e procedurës nuk përcakton ose kërkon ndonjë kusht të veçantë që ai duhet të plotësojë si parakusht për t'i shfrytëzuar ato, përveç atyre kushteve të cilat përcaktojnë afatet kohore për shfrytëzimin e tyre.
98. Në bazë të asaj që u tha më lart, Gjykata është e mendimit se në rastin e parashtruesit të kërkesës, nuk ka pasur ndonjë pengesë gjyqësore në pjesën e deritanishme të procedurës dhe gjithashtu pengesat nuk ekzistojnë as në vazhdimin e procedurës gjyqësore, të cilat do të ndikonin ose do të kufizonin përdorimin e mjetit juridik të paraparë me ligj në dëm të parashtruesit të kërkesës.

Procedura në institucionin jogjyqësor

99. Gjykata vëren se më 19 shtator 2018, parashtruesi i kërkesës parashtroi ankesë në Institucionin e Avokatit të Popullit dhe se Avokati i Popullit, duke vepruar sipas kërkesës, kreu një hetim lidhur me pretendimet e parashtruesit dhe se më 1 prill 2019 ai e dorëzoi Raportin me rekomandime në të cilën konstatoi se: *“subjekti aktiviteti i të cilit është pezulluar i shkelet e drejta për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm për shkak të zvarritjes në vendosjen e rastit, të përcaktuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) neni 54 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës, si dhe nenin 13 të KEDNJ-së.*
100. Sa i përket rekomandimeve, Avokati i Popullit, në raportin e tij i rekomandoi Qeverisë së Republikës së Kosovës *“Ta ndryshojë Udhëzimin Administrativ nr. 02/2014 për Regjistrimin dhe Funksionimin e Organizatave Joqeveritare, i miratuar në mbledhjen e 195-të të Qeverisë së Kosovës, me Vendimin nr. 01/195, i datës 3.9. 2014, përkatësisht fshirjen e nenit 18”.*
101. Sa i përket Raportit me rekomandime të Avokatit të Popullit GJEDNJ- theksoi që ankesa te Avokati i Popullit nuk është në parim një mjet juridik që duhet të shterohet sipas nenit 35 të KEDNJ-së (shih vendimin e GJEDNJ-së *Egmez kundër Qipros*, kërkesa e 21 dhjetorit 2000, paragrafët 66-73, shih, *mutatis mutandis*, *Montion kundër Francës*, kërkesa nr. 11192/84, Vendimi i Komisionit i 14 majit 1987, Vendimet dhe Raportet (DR) 52, f. 227), për arsye se Avokati i Popullit nuk ka autorizim të urdhërojë ndonjë masë ose të vendosë sanksione, përveç rekomandimeve për institucionet kompetente.

Gjetjet e Gjykatës

102. Gjykata vëren, dhe nga analiza e situatës faktike konstaton se, parashtruesi i kërkesës aktualisht zhvillon dy procedura, nga të cilat, njëra është procedurë administrative dhe tjetra gjyqësore.
103. **Procedura administrative** e cila aktualisht është në MAP, rrjedh nga procedura e parë gjyqësore e iniciuar nga parashtruesi i kërkesës në lidhje me anulimin e vendimit të parë të MAP-it (Pos. në nr. 06/207/2014) të 17 shtatorit 2014. Vetë rrjedha e procedurës së parë gjyqësore rezultoi me 3 vendime gjyqësore në dy instanca gjyqësore, gjë që çoi në atë që rasti sipas Aktgjykimit [A. nr. 2369/2018] të Gjykatës Themelore në procedurë të përsëritur gjendet përsëri pranë MAP-it. Gjykata Themelore në Aktgjykimin [A. nr. 2369/2018] konstatoi se: *“i padituri MAP nuk i ka shqyrtuar fare pretendimet ankimore të paditëses se të gjitha aktivitetet e paditëses kanë qenë në pajtim me kushtet e regjistrimit dhe në pajtim me normat juridike të statusit të saj. I padituri në vendimin e tij nuk ka specifikuar se cilat janë ato aktivitete që janë ushtruar nga paditësja në kundërshtim me rendin kushtetues dhe juridik. Gjykata konstaton se vendimi i të paditurit përmban shkelje thelbësore të dispozitave të nenit 84 paragrafit 2 të Ligjit 02/L-028 për Procedurën Administrative, të cilat parashikojnë se akti administrativ, ndër të tjera, duhet të përmbajë edhe një përmbledhje të konstatimeve faktike bazuar në provat e paraqitura gjatë procedimit administrativ ose në faktet e siguruara nga administrata dhe në deklaram të bazës ligjore në të cilën bazohet akti.”*
104. Për më tepër, Gjykata Themelore konkludoi se pikërisht këto mangësi në vendimet e MPA-së *“pengojnë vlerësimin e ligjshmërisë së vendimit të kontestuar, dhe në këtë drejtim, gjykata obligon organin e paditur që në procedurë të përsëritur të veprojë në pajtim me vërejtjet e dhëna në këtë aktgjykim dhe pastaj të korrigjojë mangësitë në fjalë dhe të nxjerrë një vendim të bazuar në ligj.”*
105. **Procedura gjyqësore**, e iniciuar nga parashtruesi i kërkesës në Gjykatën Themelore më 1 nëntor 2018, me kërkesën për ndalimin e ekzekutimit të vendimit të MAP-it të 25 shtatorit 2018, është aktualisht në Gjykatën e Apelit sipas ankesës të cilën parashtruesi i kërkesës e kishte parashtruar kundër vendimit të Gjykatës Themelore të 4 janarit 2019.
106. Gjykata, duke pasur parasysh gjetjet e saj, arrin në përfundim se të dy procedurat (administrative dhe gjyqësore) të iniciuara nga parashtruesi i kërkesës janë të ndërlidhura me njëra tjetrën, dhe janë ende në fazën e vendimmarrjes. Megjithatë, Gjykata gjithashtu vëren se këto janë procedura gjyqësore të ndara që kanë specifikat dhe kompleksitetin e vet.
107. Në bazë të asaj që u tha më lart, Gjykata nuk mund të mos vërejë se gjykatat e rregullta në pjesën e deritanishme të procedurës, nuk kanë qëndruar joaktive kur u ballafaquan me pretendimet nga kërkesëpaditë e parashtruesit të kërkesës.

Gjykata rikujton nenin 54 [Mbrojtja Gjyqësore e të Drejtave] të Kushtetutës, i cili parasheh “Çdokush gëzon të drejtën e mbrojtjes gjyqësore në rast të shkeljes ose mohimit të ndonjë të drejte të garantuar me këtë Kushtetutë ose me ligj, si dhe të drejtën në mjete efektive ligjore nëse konstatohet se një e drejtë e tillë është shkelur”.

108. Nga kjo rezulton se dhënia e përparësisë së mbrojtjes gjyqësore të drejtave në gjykatat e rregullta është një aspekt shumë i rëndësishëm i mbrojtjes së të drejtave të njeriut që Gjykata Kushtetuese e merr parasysh. Lidhur me këtë, Gjykata dëshiron të theksojë se të gjitha vendimet administrative i nënshtrohen shqyrtimit gjyqësor.
109. Gjykata, duke marrë parasysh të gjitha ato që u thanë më sipër, gjen se procedurat e iniciuara nga parashtruesi i kërkesës janë ende në fazën e vendosjes, dhe nga kjo mund të konkludohet se kërkesa e parashtruesit para Gjykatës Kushtetuese është e parakohshme.
110. Prandaj, Gjykata thekson se parimi i subsidiaritetit kërkon që parashtruesi i kërkesës të shterojë të gjitha mundësitë procedurale në procedurat e rregullta, administrative ose gjyqësore, me qëllim të parandalimit të shkeljes së Kushtetutës ose, nëse ka, që të korrigjojë një shkelje të tillë të një të drejte të garantuar me Kushtetutë (Shih rasti i GJEDNJ-së *Sejdović kundër Italisë*, kërkesa nr. 56581/00, 1 mars 2006, paragrafi 46, shih.; rasti *Demë Kurbogaj dhe Besnik Kurbogaj*, Aktvendim për papranueshmëri, i 19 majit 2010, paragrafët 18-19).
111. Prandaj, Gjykata konstaton se parashtruesi i kërkesës ende nuk i ka shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me nenin 113, paragrafi 7 të Kushtetutës, nenin 47.2 të Ligjit dhe rregullin 39 (1) (b) të Rregullores së punës.
112. Gjykata sapo ka konstatuar se parashtruesi i kërkesës nuk i ka shteruar të gjitha mjetet juridike dhe rrjedhimisht nuk do të merret me pretendimet e tjera të parashtruesit të kërkesës në lidhje me shkeljet e pretenduara të neneve të tjera të Kushtetutës dhe KEDNJ-së.

Kërkesa për masë të përkohshme

113. Gjykata rikujton se parashtruesi i kërkesës gjithashtu kërkon nga Gjykata që të vendosë masë të përkohshme, duke pretenduar se “*refuzimi i kërkesës për masë të përkohshme do të rezultojë në dëm të pariparueshëm, dhe se vendosja e masës së përkohshme është në interes publik*”.
114. Gjykata sapo ka konkluduar se kërkesa e parashtruesit duhet të deklarohet e papranueshme në baza kushtetuese.
115. Prandaj, në pajtim me nenin 27.1 të Ligjit, dhe në pajtim me rregullin 57 (4) (a) të Rregullores së punës, kërkesa e parashtruesit për masë të përkohshme duhet të refuzohet, pasi që e njëjta nuk mund të jetë objekt i shqyrtimit, duke qenë se kërkesa është deklaruar e papranueshme.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të nenit 113.1, 7, të Kushtetutës, të nenit 47 të Ligjit dhe të rregullave 39 (1) (b) dhe 57 (1) të Rregullores së punës, më 20 qershor 2019, njëzëri

VENDOS

- I. TË DEKLAROJË kërkesën të papranueshme;
- II. TË REFUZOJË kërkesën për masë të përkohshme;
- III. T'UA KUMTOJË këtë vendim palëve;
- IV. TË PUBLIKOJË këtë vendim në Gazetën Zyrtare, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit;
- V. Ky aktvendim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtarja raportuese

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Arta Rama-Hajrizi

